

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

กรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรี

ไทย - ออสเตรเลีย

กรอบการเจรจาความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

ไทย - นิวซีแลนด์

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961181927

#61418

วันที่ 28 / 04 / 2563

เลขทะเบียน 1-38106

เลขหมู่ KK
46.11
พว 57/67 3533

สรุปสาระสำคัญ

กรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

และ

กรอบการเจรจาความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ไทย - นิวซีแลนด์

สมบัติกุล สมบัติรัฐสภา

สรุปสาระสำคัญ

กรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย และ กรอบการเจรจาความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์

1. เรื่องเดิม

1.1 ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement: TAFTA) ลงนามเมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 และมีผลใช้บังคับนับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 กำหนดให้มีการทบทวนและเจรจาเพิ่มเติมภายใน 3 ปี นับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ (ภายใน 31 ธันวาคม 2550) โดยกำหนดประเด็นที่จะต้องเจรจา ได้แก่ การเปิดตลาดการค้าบริการเพิ่มเติม (จากข้อตกลงปัจจุบัน) การทบทวนมาตรการปกป้องพิเศษ นโยบายการแข่งขัน การจัดซื้อโดยรัฐ และประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน

1.2 ความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership: TNZCEP) ลงนามเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2548 และมีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 กำหนดให้มีการเจรจาเพิ่มเติมภายใน 3 ปี นับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ (ภายใน 30 มิถุนายน 2551) โดยกำหนดประเด็นที่จะต้องเจรจา ได้แก่ การเปิดตลาดการค้าบริการ การทบทวนมาตรการปกป้องพิเศษ การจัดซื้อโดยรัฐ และประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน

2. การดำเนินการตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญ

2.1 เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2551 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการ การเข้าร่วมประชุมเจรจาตามความตกลงภายใต้กรอบ TAFTA และ TNZCEP โดยให้กระทรวงพาณิชย์ดำเนินการขอความเห็นชอบกรอบการเจรจาจากรัฐสภาตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญต่อไป

2.2 กระทรวงพาณิชย์ได้จัดให้มีการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหลายรูปแบบ ทั้งทางสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และการจัดสัมมนาเวทีสาธารณะ ก่อนการเสนอร่างกรอบการเจรจาความตกลง TAFTA และ TNZCEP โดยได้มีการจัดเวทีสาธารณะรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2552 ณ โรงแรมเซ็นทรัลพลาซ่า มีผู้เข้าร่วมจำนวน 664 คน

2.3 จัดจ้างที่ปรึกษาศึกษาวิเคราะห์ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลีย และไทยกับนิวซีแลนด์ รวมถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจาตามพันธกรณี โดยมีขอบเขตการศึกษาครอบคลุมการประเมินผลความตกลง TAFTA และ TNZCEP การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจาต่อ ตลอดจนการเสนอแนะมาตรการเยียวยาสำหรับสาขาที่ได้รับผลกระทบจากความตกลงทั้งสองฉบับ โครงการศึกษาดังกล่าวแล้วเสร็จเมื่อเดือนเมษายน 2553

2.4 กระทรวงพาณิชย์ได้หารือและจัดประชุมกับส่วนราชการต่าง ๆ และปรับแก้ร่างกรอบการเจรจาตามข้อเสนอแนะของส่วนราชการแล้ว

2.5 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2552 คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้ให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจา TAFTA และ TNZCEP

2.6 เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2553 คณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจา TAFTA และ TNZCEP

3. สรุปสาระสำคัญของกรอบการเจรจา TAFTA และ TNZCEP

- (1) การค้าสินค้า : ให้มีการลดหรือยกเลิกอากรศุลกากร โดยครอบคลุมสินค้าในปี 2553 อากรศุลกากรยังไม่เป็นศูนย์ โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย เป็นต้น
- (2) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า : ทบทวน/ปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตสินค้าของไทยกับออสเตรเลีย เป็นต้น
- (3) มาตรการปกป้องพิเศษ : พิจารณาปรับปรุงการให้มาตรการปกป้องพิเศษ ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์การค้า
- (4) การค้าบริการ : เปิดเสรีภาคบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป เรียกร้องการเปิดตลาดบริการและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารและบุคลากรที่มีฝีมือของไทยเข้าไปทำงานได้
- (5) การจัดซื้อโดยรัฐ : ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการจัดซื้อโดยรัฐ ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสในกระบวนการและขั้นตอนการจัดซื้อโดยรัฐ และให้มีการเจรจาในประเด็นที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อไทย
- (6) การแข่งขัน (เฉพาะ TAFTA) : ส่งเสริมให้มีการแข่งขันเสรีเป็นธรรม และให้ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างกัน
- (7) เรื่องอื่น ๆ :หารือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการค้า การลงทุนของไทย

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากการศึกษาของบริษัทที่ปรึกษา “โครงการศึกษาวิเคราะห์ความตกลงการค้าเสรีไทยกับออสเตรเลียและไทยกับนิวซีแลนด์ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจาทบทวนตามพันธกรณี” (บริษัท Bryan Cave) พบว่า ไทยจะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติมในสาขาการค้าบริการ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการแข่งขัน ดังนี้

4.1 การค้าบริการ : จะได้ประโยชน์จากการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากบริษัทต่างชาติมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตในประเทศได้ใช้บริการที่มีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกันการเปิดเสรีจะก่อให้เกิดความโปร่งใสซึ่งจะสร้างความมั่นใจต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม หากสาขาบริการที่มีการเปิดเสรีมีผู้ประกอบการรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย อาจจะต้องมีการกำกับดูแลให้มีการแข่งขันและมีการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดผลบวกต่อเศรษฐกิจโดยรวม

4.2 การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ : ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเปิดตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คือ การส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการปฏิรูปกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภายในประเทศให้มีประสิทธิภาพ

4.3 การแข่งขัน : ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการแข่งขัน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค รวมทั้งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจของไทยเป็นที่ยอมรับของนักธุรกิจต่างชาติมากขึ้น

กรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรี
ไทย-ออสเตรเลีย

กรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

1. แนวนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 รัฐบาลได้แถลงนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และนโยบายด้านการต่างประเทศต่อรัฐสภาว่า “รัฐบาลจะใช้ประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีควบคู่ไปกับการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีปัญหา ทั้งที่อยู่ระหว่างการเจรจา และที่ได้มีการเจรจาไปแล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างเป็นระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว”

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 190 วรรคสาม กำหนดให้ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญา กับนานาชาติ หรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูล และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาถึงการทำหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 305 กำหนดว่า การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสาม มาใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่และต้องดำเนินการต่อไป

ความตกลงการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย (Thailand-Australia Free Trade Agreement : TAFTA) รัฐบาลไทยและรัฐบาลออสเตรเลียได้ลงนาม เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2547 ณ กรุงแคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2548 ความตกลง TAFTA เป็นความตกลงที่มีขอบเขตกว้างขวาง เป็นการเปิดเสรีพร้อมทั้งการให้ความร่วมมือกันระหว่างไทยกับออสเตรเลีย ประกอบด้วยบทบัญญัติ 19 บท ได้แก่ วัตถุประสงค์และคำนิยาม การค้าสินค้า พิธีการศุลกากร กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า มาตรการปกป้อง มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืชและมาตรฐานอาหาร อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้าสินค้าอุตสาหกรรม การค้าบริการ การลงทุน การเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา พาณิชยอิเล็กทรอนิกส์ นโยบายการแข่งขัน ทรัพย์สินทางปัญญา การบริหารจัดการกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่โปร่งใส การจัดซื้อโดยรัฐ ข้อยกเว้นทั่วไป ข้อบททางสถาบัน การปรึกษาหารือและการระงับข้อพิพาท และข้อบทสุดท้าย

รัฐบาลมีเหตุผลความจำเป็นในการเจรจาความตกลง TAFTA ต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายการเจรจา และกรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น ดังนี้

2. เหตุผลความจำเป็นของไทยในการเจรจาความตกลง TAFTA ต่อเนื่อง

ภายใต้ความตกลง TAFTA ไทยมีพันธกรณีที่จะต้องดำเนินการต่อเนื่อง โดยได้มีการกำหนดให้มีการเจรจา ระหว่างกันภายใน 3 ปี นับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ (ภายในปี 2550) ได้แก่ การเปิดตลาดการค้าบริการ เพิ่มเติม การทบทวนมาตรการปกป้องพิเศษ นโยบายการแข่งขัน รวมทั้งเรื่องการจัดซื้อโดยรัฐ และประเด็นที่ทั้งสอง ฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้ TAFTA ยังได้มีการกำหนดให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศดำเนินการหารือร่วมกันภายหลัง ที่ TAFTA มีผลใช้บังคับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาทบทวนผลดีหรือผลกระทบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับ ใช้ TAFTA นอกจากนี้เหตุผลดังที่กล่าวมาแล้ว ไทยยังมีความจำเป็นต้องมีการเจรจาความตกลงการค้าเสรี ดังนี้

2.1 เศรษฐกิจไทยผูกพันกับภาคการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอดีตที่ผ่านมา ได้ส่งผลในการยกระดับ ความเป็นอยู่ของประชาชน กระจายความเจริญ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยให้อยู่ในระดับที่ ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน ปัจจัยที่สำคัญยิ่งในกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย คือ ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุม การส่งออก การนำเข้า และการลงทุนจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของ ไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) สูงถึงร้อยละ 129.7 (มกราคม-ธันวาคม ปี 2551) คิดเป็นสัดส่วน ของการส่งออกร้อยละ 64.9 และสัดส่วนของการนำเข้าร้อยละ 64.8 ของ GDP และคาดว่าจะยังคงระดับการพึ่งพิง ภาคการค้าระหว่างประเทศในระดับนี้ต่อไปในอนาคต ตามประมาณการของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ไทยจะมีสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP ในปี 2552 ที่ระดับร้อยละ 137.75 (ส่งออกร้อยละ 67.73 นำเข้าร้อยละ 70.01) เงินลงทุนจากต่างประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งของภาคการลงทุน ของไทย โดยในภาคการลงทุนทางตรง เงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ (ปี 2545-2550) 315 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย (ปี 2544-2549) ร้อยละ 15.42 ของการลงทุนรวมภายในประเทศ

2.2 ต้องการให้การค้าและการลงทุนระหว่างไทย-ออสเตรเลียเพิ่มขึ้น

ในปี 2544-2547 ระยะ 4 ปี ก่อนมีการบังคับใช้ความตกลง TAFTA (เมื่อ 1 มกราคม 2548) การค้าสองฝ่ายมีมูลค่าเฉลี่ย 3,559.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการส่งออกมีมูลค่าเฉลี่ย 1,907.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่การนำเข้ามีมูลค่าเฉลี่ย 1,651.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตั้งแต่ปี 2548-2551 หลังจากที่มีการบังคับใช้ความตกลง TAFTA การค้าสองฝ่ายมีมูลค่าเฉลี่ย 9,211.03 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 158.75 โดยเป็นมูลค่าการส่งออกเฉลี่ย 5,308.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 178.24 และมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย 3,902.58 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 136.25 เมื่อเทียบกับก่อนทำ TAFTA โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า ทั้งนี้ จะเห็นว่าการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลียเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด หลังจากมี TAFTA

สำหรับการลงทุน ออสเตรเลียมีโครงการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย (Board of Investment of Thailand : BOI) ในปี 2548-2551 คิดเป็นมูลค่า 30.04 13.54 45.06 และ 95.77 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

2.3 ต้องการรักษาความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคี เพื่อขยายการเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งจัดปัญหาอุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับออสเตรเลีย

เพื่อวัตถุประสงค์ในการต่อยอดความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างเวทีทวิภาคีที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า และลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสองประเทศสามารถขยายมูลค่าการค้าระหว่างกันในอนาคตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศและนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลปัจจุบัน

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการเจรจาในภาพรวม

รัฐบาลจะใช้การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลียเป็นเวทีในการสร้างแนวร่วมเพื่อนำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์ทางการค้าในระดับทวิภาคี และสร้างฐานของการเปิดเสรีด้านต่างๆ ที่ต้องดำเนินการกับประเทศคู่เจรจาอื่นๆ ต่อไปในอนาคต รวมทั้งการสร้างความร่วมมือที่เป็นประโยชน์กับไทย โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการเจรจาของไทยในภาพรวม ดังนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อขยายโอกาสในการส่งออกสินค้าและบริการของไทย รวมทั้งโอกาสในการลงทุนทำธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในประเทศภาคีความตกลง และเพื่อให้ผู้บริโภครองไทยได้ใช้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และราคาเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างชาติ ในภาคการผลิตและบริการ ซึ่งจะช่วยให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาขีดความสามารถของการส่งออกของไทย

เป้าหมายการเจรจา

- เจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ
- คำนึงถึงระดับการพัฒนาของไทยและประเทศคู่เจรจา หลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน มีภูมิคุ้มกันและความพร้อมของกฎหมายภายใน
- มีระยะเวลาในการปรับตัวและมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

4. กรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น

ในการนี้ รัฐบาลได้วางกรอบการเจรจาในแต่ละประเด็นสำหรับการเจรจาต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

4.1 การค้าสินค้า

- ให้มีการลดหรือยกเลิกอากรศุลกากร โดยครอบคลุมสินค้าในปี 2553 อากรศุลกากรยังไม่เป็นศูนย์ โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย
- ให้ใช้พิกัดศุลกากรตามมาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการปรับแก้ไขพิกัดศุลกากรตามมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในข้อผูกพันของประเทศไทยก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิม

4.2 กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

- ทบทวน/ปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตสินค้าของไทยกับออสเตรเลีย
- ร่วมมือปรับปรุงกฎระเบียบปฏิบัติการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างต้นทุนที่ไม่เหมาะสม และอำนวยความสะดวกทางการค้าให้มีประสิทธิภาพ
- ให้ใช้พิกัดศุลกากรตามมาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการปรับแก้ไขพิกัดศุลกากรตามมาตรฐานดังกล่าวซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในข้อผูกพันของประเทศไทยก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิม

4.3 มาตรการปกป้องพิเศษ

- พิจารณาปรับปรุงการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์การค้า

4.4 การค้าบริการ

- เปิดเสรีภาคบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- เรียงรียงให้มีการเปิดตลาดบริการและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารและบุคลากรที่มีฝีมือของไทยสามารถเข้าไปทำงานได้
- ให้ความสำคัญของการใช้มาตรการที่จำเป็น เพื่อรักษาเสถียรภาพทางระบบการเงิน การธนาคาร การเคลื่อนย้ายเงินทุน อัตราแลกเปลี่ยน และสิทธิในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อดุลการชำระเงิน

4.5 การจัดซื้อโดยรัฐ

- ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการจัดซื้อโดยรัฐเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐ การงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสในกระบวนการและขั้นตอนการจัดซื้อโดยรัฐ
- ให้มีการเจรจาในประเด็นที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อประเทศไทย

4.6 การแข่งขัน

- ส่งเสริมให้มีการแข่งขันเสรีเป็นธรรม ผ่านมาตรการกำกับดูแลการแข่งขันที่เหมาะสมภายใต้กฎหมายและระเบียบภายในประเทศของแต่ละฝ่าย
- ให้มีความร่วมมือทางวิชาการและการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานกำกับดูแลการแข่งขันของประเทศแต่ละฝ่าย

4.7 เรื่องอื่น ๆ

- ทหารเรือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการค้า การลงทุนของไทย

กรอบการเจรจาความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น
ไทย-นิวซีแลนด์

กรอบการเจรจาความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์

1. แนวนโยบายของรัฐบาลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2551 รัฐบาลได้แถลงนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และนโยบายด้านการต่างประเทศต่อรัฐสภาว่า “รัฐบาลจะใช้ประโยชน์จากข้อตกลงเขตการค้าเสรีทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีควบคู่ไปกับการเจรจาข้อตกลงเขตการค้าเสรีที่มีปัญหา ทั้งที่อยู่ระหว่างการเจรจา และที่ได้มีการเจรจาไปแล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐ รวมทั้งกำหนดมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบอย่างเป็นระบบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว”

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 190 วรรคสาม กำหนดให้ก่อนการดำเนินการเพื่อทำหนังสือสัญญากับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศตามวรรคสอง คณะรัฐมนตรีต้องให้ข้อมูล และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องชี้แจงต่อรัฐสภาถึงการทำหนังสือสัญญานั้น ในการนี้ ให้คณะรัฐมนตรีเสนอกรอบการเจรจาต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบด้วย

รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 มาตรา 305 กำหนดว่า การใดที่เกี่ยวกับการจัดทำหรือดำเนินการตามหนังสือสัญญาที่ได้ดำเนินการไปแล้วก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้เป็นอันใช้ได้ และมีให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสาม มาใช้บังคับ แต่ให้นำบทบัญญัติมาตรา 190 วรรคสาม มาใช้บังคับกับการดำเนินการที่ยังคงค้างอยู่และต้องดำเนินการต่อไป

ความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้นไทย-นิวซีแลนด์ (Thailand-New Zealand Closer Economic Partnership : TNZCEP) รัฐบาลไทยและรัฐบาลนิวซีแลนด์ได้ลงนาม เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2548 ณ ประเทศไทย โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ความตกลง TNZCEP เป็นความตกลงที่มีขอบเขตกว้างขวาง เป็นการเปิดเสรีพร้อมทั้งการให้ความร่วมมือกันระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์ ประกอบด้วยบทบัญญัติ 18 บท ได้แก่ วัตถุประสงค์และคำนิยามทั่วไป การค้าสินค้า พิธีการศุลกากรและความร่วมมือ กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า การเยียวยาทางการค้า มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า การค้าบริการ การลงทุน พาณิชยกรรมอิเล็กทรอนิกส์ นโยบายการแข่งขัน ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อโดยรัฐ การบริหารจัดการกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่โปร่งใส ข้อยกเว้นทั่วไป ข้อบททางสถาบัน การปรึกษาหารือและการระงับข้อพิพาท และข้อบทสุดท้าย

รัฐบาลมีเหตุผลความจำเป็นในการเจรจาความตกลง TNZCEP ต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายการเจรจา และกรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น ดังนี้

2. เหตุผลความจำเป็นของไทยในการเจรจาความตกลง TNZCEP ต่อเนื่อง

ภายใต้ความตกลง TNZCEP ไทยมีพันธกรณีที่จำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่อง โดยได้มีการกำหนด ให้มีการเจรจาระหว่างกันภายใน 3 ปี นับจากวันที่ความตกลงมีผลใช้บังคับ (ภายใน 30 มิถุนายน 2551) ได้แก่ การเปิดตลาดการค้าบริการ การทบทวนมาตรการปกป้องพิเศษ รวมทั้งเรื่องการจัดซื้อโดยรัฐ และประเด็นที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้ TNZCEP ยังได้มีการกำหนดให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศดำเนินการหารือร่วมกัน ภายหลังจากที่ TNZCEP มีผลใช้บังคับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาทบทวนผลดีหรือผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ TNZCEP นอกจากนี้เหตุผลดังกล่าวมาแล้ว ไทยยังมีความจำเป็นต้องมีการเจรจาความตกลงการค้าเสรี ดังนี้

2.1 เศรษฐกิจไทยผูกพันกับภาคการค้า การลงทุนระหว่างประเทศ

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยที่ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอดีตที่ผ่านมา ได้ส่งผลในการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน กระจายความเจริญ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยให้อยู่ในระดับที่ได้รับการยอมรับในปัจจุบัน ปัจจัยที่สำคัญยิ่งในกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย คือ ภาคเศรษฐกิจต่างประเทศ ซึ่งครอบคลุม การส่งออก การนำเข้า และการลงทุนจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศของไทยต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) สูงถึงร้อยละ 129.7 (มกราคม-ธันวาคม ปี 2551) คิดเป็นสัดส่วนของการส่งออกร้อยละ 64.9 และสัดส่วนของการนำเข้าร้อยละ 64.8 ของ GDP และคาดว่าจะยังคงระดับการพึ่งพิงภาคการค้าระหว่างประเทศในระดับนี้ต่อไปในอนาคต ตามประมาณการของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไทยจะมีสัดส่วนการค้าระหว่างประเทศต่อ GDP ในปี 2552 ที่ระดับร้อยละ 137.75 (ส่งออกร้อยละ 67.73 นำเข้าร้อยละ 70.01) เงินลงทุนจากต่างประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งประการหนึ่งของภาคการลงทุนของไทย โดยในภาคการลงทุนทางตรง เงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ (ปี 2545-2550) 315 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ย (ปี 2544-2549) ร้อยละ 15.42 ของการลงทุนรวมภายในประเทศ

2.2 ต้องการให้การค้าและการลงทุนระหว่างไทย-นิวซีแลนด์เพิ่มขึ้น

โดยในปี 2544-2547 ระยะ 4 ปี ก่อนมีการบังคับใช้ความตกลง TNZCEP (1 กรกฎาคม 2548) การค้าสองฝ่ายมีมูลค่าเฉลี่ย 456.89 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยการส่งออกมีมูลค่าเฉลี่ย 246.05 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่การนำเข้ามีมูลค่าเฉลี่ย 210.84 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ตั้งแต่ปี 2548-2551 หลังจากที่มีการบังคับใช้ความตกลง TNZCEP การค้าสองฝ่ายมีมูลค่าเฉลี่ย 1,016.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 122.53 โดยเป็นมูลค่าการส่งออกเฉลี่ย 607.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 146.82 และมูลค่าการนำเข้าเฉลี่ย 409.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นร้อยละ 94.17 เมื่อเทียบกับก่อนทำ TNZCEP โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า ทั้งนี้ จะเห็นว่าการค้าระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดหลังจากมี TNZCEP

สำหรับการลงทุน นิวซีแลนด์มีโครงการลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย (Board of Investment of Thailand : BOI) ในปี 2549-2551 คิดเป็นมูลค่า 2.11 12.37 และ 26.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

2.3 ต้องการรักษาความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคี เพื่อขยายการเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศ รวมทั้งจัดปัญหาอุปสรรคทางการค้าระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์

เพื่อวัตถุประสงค์ในการต่อยอดความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการสร้างเวทีทวิภาคีที่เป็นรูปธรรมในการพัฒนาความร่วมมือทางการค้า และลดอุปสรรคทางการค้าระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสองประเทศสามารถขยายมูลค่าการค้าระหว่างกันในอนาคตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศและนโยบายด้านการต่างประเทศของรัฐบาลปัจจุบัน

3. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการเจรจาในภาพรวม

รัฐบาลจะใช้การเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับนิวซีแลนด์เป็นเวทีในการสร้างแนวร่วมเพื่อนำไปสู่การสร้างกฎเกณฑ์ทางการค้าในระดับทวิภาคี และสร้างฐานของการเปิดเสรีด้านต่างๆ ที่ต้องดำเนินการกับประเทศคู่เจรจาอื่นๆ ต่อไปในอนาคต รวมทั้งการสร้างความร่วมมือที่เป็นประโยชน์กับไทย โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการเจรจาของไทยในภาพรวม ดังนี้

วัตถุประสงค์

- เพื่อขยายโอกาสในการส่งออกสินค้าและบริการของไทย รวมทั้งโอกาสในการลงทุนทำธุรกิจของผู้ประกอบการไทยในประเทศภาคีความตกลง และเพื่อให้ผู้บริโภครองของไทยได้ใช้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ และราคาเหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างชาติ ในภาคการผลิตและบริการ ซึ่งจะช่วยให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาขีดความสามารถของการส่งออกของไทย

เป้าหมายการเจรจา

- เจรจาให้ได้ประโยชน์ในภาพรวมสูงสุดกับประเทศ
- คำนึงถึงระดับการพัฒนาของไทยและประเทศคู่เจรจา หลักการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน และความพร้อมของกฎหมายภายใน
- มีระยะเวลาในการปรับตัวและมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

4. กรอบการเจรจาในแต่ละประเด็น

ในการนี้ รัฐบาลได้วางกรอบการเจรจาในแต่ละประเด็นสำหรับการเจรจาต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

4.1 การค้าสินค้า

- ให้มีการลดหรือยกเลิกอากรศุลกากร โดยครอบคลุมสินค้าในปี 2553 อากรศุลกากรยังไม่เป็นศูนย์ โดยเฉพาะสินค้าที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทย
- ให้ใช้พิกัดศุลกากรตามมาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการปรับแก้ไขพิกัดศุลกากรตามมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในข้อผูกพันของประเทศไทยก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิม

4.2 กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

- ทบทวน/ปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าให้สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตสินค้าของไทยกับนิวซีแลนด์
- ร่วมมือปรับปรุงกฎระเบียบปฏิบัติการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ ไม่สร้างต้นทุนที่ไม่เหมาะสม และอำนวยความสะดวกทางการค้าให้มีประสิทธิภาพ
- ให้ใช้พิกัดศุลกากรตามมาตรฐานระหว่างประเทศตามที่คู่ภาคีตกลงกันหรือตามมาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศที่คู่ภาคีเป็นสมาชิกอยู่ และหากมีการปรับแก้ไขพิกัดศุลกากรตามมาตรฐานดังกล่าวซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในข้อผูกพันของประเทศไทยก็สามารถทำได้ หากการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่กระทบต่อผลประโยชน์ในภาพรวมของประเทศไทยตามข้อผูกพันที่มีอยู่เดิม

4.3 มาตรการปกป้องพิเศษ

- พิจารณาปรับปรุงการใช้มาตรการปกป้องพิเศษ ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์การค้า

4.4 การค้าบริการ

- เปิดเสรีภาคบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- เรียร์องให้มีการเปิดตลาดบริการและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และอำนวยความสะดวกให้ผู้บริหารและบุคลากรที่มีฝีมือของไทยสามารถเข้าไปทำงานได้
- ให้ความสิทธิของทางการในการใช้มาตรการที่จำเป็น เพื่อรักษาเสถียรภาพทางระบบการเงิน การธนาคาร การเคลื่อนย้ายเงินทุน อัตราแลกเปลี่ยน และสิทธิในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อดุลการชำระเงิน

4.5 การจัดซื้อโดยรัฐ

- ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านการจัดซื้อโดยรัฐเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารจัดการภาครัฐ การงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- ส่งเสริมให้มีความโปร่งใสในกระบวนการและขั้นตอนการจัดซื้อโดยรัฐ
- ให้มีการเจรจาในประเด็นที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อประเทศไทย

4.6 เรื่องอื่น ๆ

- หารือในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการค้า การลงทุนของไทย
-

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สรุปผลโครงการศึกษาวิเคราะห์
ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลียและ
ไทยกับนิวซีแลนด์ และการเตรียมความพร้อม
สำหรับการเจรจาทบทวนตามพันธกรณี

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961181927

สรุปผลโครงการศึกษาวิเคราะห์ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลีย (TAFTA) และไทยกับนิวซีแลนด์ (TNZCEP) และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจาทบทวนตามพันธกรณี

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้จ้างบริษัท ไบรอัน เคฟ (ประเทศไทย) จำกัด ดำเนินโครงการศึกษาวิเคราะห์ความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยกับออสเตรเลีย (TAFTA) และไทยกับนิวซีแลนด์ (TNZCEP) และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเจรจาทบทวนตามพันธกรณี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

- ประเมินผลประโยชน์และผลกระทบของ TAFTA และ TNZCEP
- ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการเยียวยาที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีภายใต้ TAFTA และ TNZCEP ที่ดำเนินการผ่านกองทุนการปรับตัว
- ศึกษา กำหนดกลยุทธ์สำหรับการเจรจาเพิ่มเติม
- เสนอแนะมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการเจรจาเพิ่มเติม

ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 : ทบทวนและประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามพันธกรณีของ TAFTA และ TNZCEP

1. ผลกระทบจาก TAFTA และ TNZCEP

1.1 ผลต่อเศรษฐกิจ : ไทยได้รับผลในเชิงบวกผ่านช่องทางการค้าการลงทุน กล่าวคือ นับจาก TAFTA เริ่มมีผลบังคับใช้ การค้าระหว่างไทยและออสเตรเลียมีการขยายตัว โดยการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียมีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว (อัตรา Compound Annual Growth Rate (CAGR) ของการส่งออกไปออสเตรเลียหลังจาก TAFTA มีผลบังคับใช้ มีค่าสูงถึงร้อยละ 35)

สำหรับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจาก TNZCEP อาจไม่ได้เกิดขึ้นอย่างชัดเจนดังเช่น TAFTA โดยในด้านการค้า แม้การส่งออกของไทยไปนิวซีแลนด์จะขยายตัว แต่ชดเชยน้อยกว่าการนำเข้า (อัตรา CAGR ของการส่งออกไปนิวซีแลนด์หลังจาก TNZCEP มีผลบังคับใช้อยู่ที่ร้อยละ 9 และการนำเข้าอยู่ที่ร้อยละ 28) ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า ค่าเงินของนิวซีแลนด์ในช่วงปี 2548-2549 มีการอ่อนตัวลงเมื่อเทียบกับค่าเงินสกุลอื่นรวมทั้งค่าเงินบาท ซึ่งคาดว่าจะได้ส่งผลให้การส่งออกจากไทยไปยังนิวซีแลนด์มีอัตราการเติบโตลดลง และการนำเข้าจากนิวซีแลนด์มีอัตราการเติบโตสูงขึ้น เนื่องจากสินค้าจากนิวซีแลนด์มีราคาในรูปเงินบาทถูกลง

ตารางที่ 1 : Compound Annual Growth Rate ของมูลค่าการค้าไทยกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

Trade Partners	Exports		Imports	
	Pre-FTA	Post-FTA	Pre-FTA	Post-FTA
Australia (TAFTA - effective 1 ม.ค.2548)	24%	35%	24%	10%
New Zealand (TNZCEP - effective 1 ก.ค. 2548)	30%	9%	5%	28%

ที่มา: Bryan Cave (Thailand) ประมวลจาก Trade Map Database (UNCTAD)

สำหรับด้านการลงทุน การลงทุนจากออสเตรเลียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าจะมีความผันผวนอยู่บ้าง โดยมูลค่าการลงทุนของออสเตรเลียในปี 2548 ซึ่งเป็นปี TAFTA มีผลใช้บังคับอยู่ที่ 77.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 284 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2550 โดยในปี 2551 การลงทุนของออสเตรเลียลดลงมาอยู่ที่ 172.87 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ตัวเลขนี้ไม่ได้เป็นตัวสะท้อนทิศทางการลงทุนที่คึกคัก เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมืองในปีดังกล่าว ดังนั้น สภาวะในประเทศและระดับความสนใจต่อนักลงทุนจึงมิได้อยู่ในภาวะปกติ

ส่วนการลงทุนจากนิวซีแลนด์ก็มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าจะมีความผันผวนอยู่บ้างเช่นกัน โดยมูลค่าการลงทุนของนิวซีแลนด์ในปี 2548 ซึ่งเป็นปี TNZCEP มีผลใช้บังคับอยู่ที่ 78.60 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเพิ่มขึ้นจนถึงระดับ 214.64 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2550 ทั้งนี้ ในปี 2551 มูลค่าการลงทุนลดลงอยู่ที่ 76.80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการลดลงดังกล่าวอาจมีสาเหตุเดียวกันกับการลดลงของการลงทุนจากออสเตรเลีย

ตารางที่ 2 : เงินลงทุนโดยตรง (FDI) ระหว่างไทยกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เงินลงทุนโดยตรง (FDI) ผู้ประเทศไทย	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550*	2551*
จากออสเตรเลีย	31.53	50.04	58.12	140.31	77.50	197.63	284.00	172.87
จากนิวซีแลนด์	30.96	50.47	25.65	40.46	78.60	188.44	214.64	76.80

ที่มา: Bryan Cave (Thailand) รวบรวมจากธนาคารแห่งประเทศไทย

* ข้อมูลของปี 2550 และ 2551 เป็นตัวเลขประมาณการ

1.2 การใช้สิทธิประโยชน์ : การใช้สิทธิประโยชน์ด้านการค้าภายใต้ TAFTA มีอัตราใกล้เคียงกับความตกลงการค้าเสรีอื่นๆ (ปี 2551 ประมาณร้อยละ 62) แต่สำหรับการใช้สิทธิประโยชน์ด้านบริการและการลงทุนยังไม่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม TAFTA ได้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการอาหารไทยที่ต้องการทำงานในออสเตรเลีย เช่น การยกเลิก Labor Market Test¹ เป็นต้น

1.3 ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม : TAFTA และ TNZCEP ไม่ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตที่สร้างมลพิษเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจที่พึ่งพาการส่งออกอยู่แล้ว และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มการผลิตเพื่อส่งออกอยู่ก่อนหน้าไม่ว่าจะมี TAFTA และ TNZCEP หรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ สินค้าส่วนใหญ่ที่ไทยส่งออกไปออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เช่น รถยนต์ ก็ไม่ได้เป็นสินค้าที่ก่อให้เกิดมลพิษสูงในกระบวนการผลิต

¹ กำหนดให้ผู้ประกอบการในออสเตรเลียต้องประกาศหาแรงงานชาวออสเตรเลียก่อนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ หากไม่สามารถหาแรงงานที่เหมาะสมในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้ จึงสามารถว่าจ้างแรงงานต่างชาติได้

1.4 ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : จากการประชุมกับเกษตรกรและเอกชนในกลุ่มต่างๆ (Focus Group) พบว่า TAFTA และ TNZCEP เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการหลายอุตสาหกรรม โดยอุตสาหกรรมที่จะได้รับผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจทางบวกมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องปรับอากาศ บริการท่องเที่ยว บริการสุขภาพและสปา เป็นต้น

ส่วนอุตสาหกรรมโคนม พบว่าปัญหาของอุตสาหกรรมโคนมไทยเกิดจากระบบการบริหารจัดการนมทั้งระบบภายในประเทศมากกว่าปัญหาที่เกิดจากผลกระทบจากความตกลง TAFTA และ TNZCEP อาทิ ปัญหาจากการที่เกษตรกรยังไม่มีประกันชั้นทะเบียน ปัญหาการบริหารจัดการของศูนย์รวมนมที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาหนี้นอกระบบของเกษตรกร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาที่เกิดจากการบริหาร จัดการของภาครัฐ อาทิ การขาดการทำงานแบบบูรณาการ ขาดระบบการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน ขาดแคลนงบประมาณ และการทุจริต เป็นต้น

2. การประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้า การลงทุน

จากการประเมินโครงการภายใต้กองทุน FTA ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ (กองทุน FTA) และกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเน้นโครงการที่เกี่ยวข้องกับ TAFTA และ TNZCEP พบข้อมูล ดังนี้

2.1 การกระจายตัวและความพอเพียงของงบประมาณ : ที่ผ่านมาการจัดสรรงบประมาณมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบโดยเปรียบเทียบกับขนาดการผลิตภายในประเทศของอุตสาหกรรมนั้นๆ ยังมีสัดส่วนที่ไม่สมดุลมากนัก เช่น อุตสาหกรรมกาแฟซึ่งมีสัดส่วนมูลค่าการผลิตภายในประเทศในปี 2552 เพียงร้อยละ 0.80 ได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการเยียวยาเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 12.24 ของการช่วยเหลือทั้งหมด ในขณะที่สินค้าประมง/ผลิตภัณฑ์ประมงมีสัดส่วนมูลค่าการผลิตภายในประเทศถึงร้อยละ 32.07 ได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการเยียวยาเพียงร้อยละ 5.79 เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีหลายสินค้าที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือจากมาตรการเยียวยา เช่น หน่อไม้ดิบ ข้าว ข้าวโพด กุ้ง กระดาศ เครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอ เป็นต้น ดังนั้น จึงควรมีการจัดสรรงบประมาณไปสู่ผลิตภัณฑ์หรือสาขาการผลิตและบริการที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้า การลงทุนที่ยังไม่ได้รับการช่วยเหลือมากขึ้น โดยมีการจัดสรรงบประมาณให้มีการกระจายตัวอย่างเป็นธรรมตามลำดับความสำคัญของปัญหา และขนาดความสำคัญของการผลิตภายในประเทศ

2.2 ความสอดคล้องของโครงการต่อวัตถุประสงค์และขอบเขตของกองทุน : โครงการที่มีการอนุมัติภายใต้ทั้งสองกองทุนมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขอบเขตของทั้งสองกองทุน แต่ควรมีการพิจารณาจัดงบประมาณสำหรับโครงการเชิงรับ หรือกลยุทธ์ถดถอย (Retrenchment or Divesture) เช่น โครงการที่มีกิจกรรมเพื่อฝึกอบรมอาชีพใหม่ โครงการเพื่อการปรับเปลี่ยนการผลิตจากสินค้าเกษตรที่ไม่มีศักยภาพสู่สินค้าเกษตรที่มีศักยภาพ เพิ่มขึ้นในอนาคต

2.3 นโยบาย มาตรการและการให้ความช่วยเหลืออื่นๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง : เมื่อพิจารณาโครงการกองทุน และหน่วยงานย่อยที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ซึ่งให้ความช่วยเหลือเพื่อการปรับตัว เทียบกับแนวทางการดำเนินงานของกองทุน FTA และกองทุนปรับโครงสร้างฯ พบว่ายังมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องค่อนข้างน้อย ควรมีการประสานงาน และจัดตั้งศูนย์ one-stop-services ที่จะทำหน้าที่แนะนำโครงการที่ผู้ประกอบการ แรงงาน หรือเกษตรกร สามารถเข้าร่วมได้เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน กับหน่วยงานที่มีความชำนาญมากกว่าในระยะยาวต่อไป

2.4 ผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงทางการค้าการลงทุน : การปรับโครงสร้างเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันนั้นเป็นการดำเนินการในระยะยาวและต้องใช้เวลาก่อนจะเห็นผลชัดเจน ซึ่งควรมีการทำงานแบบบูรณาการและเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่มีความชำนาญด้านนี้เป็นพิเศษ นอกจากนี้ ควรมีการติดตามตัวชี้วัดเชิงมหภาค และตัวชี้วัดรายสาขาในประเด็นด้านความสามารถทางการแข่งขัน และประสิทธิภาพในการผลิต หรือประมวลผลตัวชี้วัดเหล่านี้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดลำดับความสำคัญและประเมินผลสำเร็จของมาตรการเยียวยาต่อไป

ส่วนที่ 2 : การประเมินความสามารถในการแข่งขันของไทยจากระดับการเปิดตลาดในปัจจุบัน

3. การวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันของไทยเพื่อกำหนดท่าทีการเจรจา

3.1 การค้าสินค้า

- **ความสามารถในการแข่งขันของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในไทย:** ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์มีส่วนแบ่งตลาดในไทยไม่สูงมากนัก (ร้อยละ 3.2 และร้อยละ 2.7 ตามลำดับ) แต่มีอัตราการเติบโตสูงมาก (ร้อยละ 30 และร้อยละ 25 ตามลำดับ) ซึ่งแสดงว่าอาจเป็นผลจากการเจรจาการค้าเสรี ที่ทำให้ทั้งสองประเทศเป็นแหล่งนำเข้าที่มีศักยภาพสูงของไทย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์นม และผลิตภัณฑ์เนื้อ ทั้งนี้ ในส่วนของสินค้าอื่นๆ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ยังไม่ใช่แหล่งนำเข้าที่สำคัญของไทย

- **ความสามารถในการแข่งขันของไทยในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์:** ไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับต้นๆ ของทั้งสองประเทศเช่นกัน โดยมีทั้งส่วนแบ่งตลาด และอัตราการเติบโตในตลาดออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ค่อนข้างสูง โดยไทยมีส่วนแบ่งตลาดในออสเตรเลียประมาณร้อยละ 3.4 และ ในนิวซีแลนด์ประมาณร้อยละ 2.3 ในขณะที่อัตราการเติบโตของการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียและนิวซีแลนด์อยู่ที่ร้อยละ 34 และร้อยละ 22 ตามลำดับ นอกจากนี้ จากการศึกษาความสามารถทางการแข่งขันในการส่งออกสินค้าของประเทศไทยไปยังออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ พบว่า

- สินค้าที่ไทยมีความสามารถและศักยภาพในการแข่งขันสูงมากทั้งในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ได้แก่ ปลาและสัตว์น้ำแปรรูป พลาสติก ยาง เครื่องจักรกล และรถยนต์
- สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูงเฉพาะในตลาดออสเตรเลีย ได้แก่ ไข่หมูธรรมชาติและไข่หมูเลี้ยง รัตนชาติหรือกึ่งรัตนชาติ โลหะมีค่า โลหะที่หุ้มติดด้วยโลหะมีค่าและของที่ทำด้วยของดังกล่าว เครื่องเพชรพลอยและรูปพรรณที่เป็นของเทียม เหรียญกษาปณ์
- สินค้าที่ไทยมีศักยภาพในการแข่งขันสูงเฉพาะในตลาดนิวซีแลนด์ ได้แก่ เครื่องสำอาง เหล็ก และเหล็กกล้า

นอกจากนี้ จากการศึกษาความสามารถทางการแข่งขันเชิงลึกในสินค้าสิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม ผักและผลไม้ กุ้ง ไข่และปลาสวยงาม พบว่าผู้ส่งออกไทยน่าจะมีศักยภาพในการแข่งขันในสินค้าเหล่านี้ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เช่นกัน

3.2 ภาควิชาการ

■ การวิเคราะห์ความสามารถทางการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบและโอกาสในการค้าบริการ: จากการเปรียบเทียบความสามารถทางการแข่งขันแล้ว พบว่า ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มีความได้เปรียบไทยในแทบทุกด้าน และจากการศึกษาความสามารถทางการแข่งขันรายสาขาของสาขาบริการ ก่อสร้าง โทรคมนาคม ขนส่ง และการเงินนั้น พบว่าไทยยังได้รับการประเมินความสามารถทางการแข่งขันต่ำกว่าออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในทุกสาขาดังกล่าว

■ การวิเคราะห์ภาคบริการรายสาขาเชิงลึก เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา สาขาบริการด้านสุขภาพ บริการอู่ซ่อมรถ บริการด้านสิ่งแวดล้อม บริการด้านไอศทัตส์ และบริการด้านนันทนาการและบันเทิง: พบว่าเป็นสาขาที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูง อีกทั้งมีความพร้อมด้านการผลิตบุคลากรด้วย

จากการวิเคราะห์ความสามารถการแข่งขันข้างต้น ไทยควรจะมีท่าทีในการเจรจาเพิ่มเติมด้านการค้าสินค้าและบริการ ดังนี้

■ การค้าสินค้า

- กลยุทธ์เชิงรุก

1) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงและมีมูลค่าในการส่งออกสูง (เช่น รถยนต์ เครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า อัญมณีและเครื่องประดับ พลาสติก และยาง)

ท่าที ควรมีการพิจารณาปัญหาอุปสรรคที่ผู้ประกอบการพบ โดยเฉพาะปัญหาด้านมาตรฐานต่างๆ และหารือถึงแนวทางแก้ปัญหอย่างเร่งด่วน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ทำรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น

2) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงทั้งในระดับโลกและในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ แต่ยังมีมูลค่าในการส่งออกไม่สูงพอ (เช่น สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ปลาและสัตว์น้ำแปรรูป และกุ้ง)

ทบทวี : ควรมีการเสนอให้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์พิจารณาลดอุปสรรคทางการค้า ในขณะที่เดียวกันควรมีการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ประกอบการให้เข้าใจถึงมาตรฐานสินค้าต่าง ๆ มากขึ้น อีกทั้งควรมีการทำตลาดให้ผู้ประกอบการมากขึ้น

3) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงในระดับโลกและยังน่าจะมีความสามารถทางการแข่งขันเพิ่มขึ้นได้ในออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ แต่ยังมีมูลค่าในการส่งออกไม่สูงพอ (เช่น ผักและผลไม้ ไม้ ไม้ และปลาสวยงาม)

ทบทวี : ควรมีการเสนอให้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์พิจารณาลดอุปสรรคทางการค้าลงในขณะที่เดียวกันควรมีการประชาสัมพันธ์สินค้าเหล่านี้ของไทยในออสเตรเลียมากขึ้น รวมทั้งควรมีการประสานงานแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์จากทั้งทางผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐ

- กลยุทธ์เชิงรับ

1) กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่สูงนัก แต่มีมูลค่าในการส่งออกสูง (เช่น เชื้อเพลิง และสินค้าที่ทำจากเหล็กและเหล็กกล้า) ถือเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำ ที่มีการซื้อขายระหว่างประเทศสูง โดยไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้สูงเช่นกัน การส่งออกผลิตภัณฑ์เหล่านี้คาดว่าจะเป็นการส่งออกวัตถุดิบที่มีมูลค่าเพิ่มต่ำ หรือเป็นบันทึกตัวเลขการค้าจากการเก็งกำไรต่าง ๆ (Trading)

ทบทวี : ควรมีการติดตามและประเมินสถานการณ์รวมทั้งสร้างความตระหนักให้แก่ผู้ประกอบการในประเทศให้มีการประเมินสถานการณ์การส่งออกสินค้าเหล่านี้อยู่เสมอ

2) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการนำเข้าจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์สูง และออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์มีความสามารถทางการแข่งขันสูงในตลาดไทยและตลาดโลก การนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้ จากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงมากอาจนำไปสู่การบิดเบือนตลาดหรืออาจเกิดผลกระทบทางลบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในประเทศ เช่น เนื้อสัตว์และนม ถึงแม้การนำเข้าจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ผลิตในอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค แต่การนำเข้าเพิ่มขึ้นอีกอาจส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะเกษตรกรในประเทศได้

ทบทวี : หากทางออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์เสนอให้ไทยมีการลดอัตราภาษีลงในอัตราที่เร็วขึ้นกว่าที่กำหนดเอาไว้ ควรปฏิเสธเนื่องจากควรมีเวลาให้ผู้ประกอบการภายในประเทศและเกษตรกรสามารถปรับตัวได้ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสนับสนุนให้ผู้ประกอบการและเกษตรกรปรับตัวได้จริง

3) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการนำเข้าจากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์สูง โดยออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์มีความสามารถทางการแข่งขันสูงในตลาดไทยและตลาดโลก การนำเข้าผลิตภัณฑ์เหล่านี้จากออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคโดยรวม เช่น เชื้อเพลิง น้ำมัน แร่ เหล็ก หนังสติ๊ก ฯลฯ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ต้นน้ำ มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม การนำเข้าวัตถุดิบที่มีราคาถูกจากออสเตรเลียหรือนิวซีแลนด์ น่าจะทำให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมไทยมีต้นทุนการผลิตที่ถูกลง และซึมซับเทคโนโลยีการผลิตที่มีความล้ำหน้าอีกด้วย

ท่่าที่ ควรมีการสนับสนุนให้มีความร่วมมือทางด้านเทคโนโลยีสำหรับอุตสาหกรรมเหล่านี้ อย่างไรก็ตามก็ดี เพื่อไม่ให้สูญเสียเงินตราต่างประเทศมากเกินไป ควรมีการติดตามสถานการณ์การนำเข้าสินค้าเหล่านี้อย่างระมัดระวัง

▪ ภาคบริการ

1) การบริการพื้นฐาน (Infrastructure Services) เช่น บริการสาธารณูปโภคต่างๆ การบริการด้านการเงิน โทรคมนาคม ขนส่ง และโลจิสติกส์

ท่่าที่ เนื่องจากเป็นกลุ่มธุรกิจบริการที่มีความสำคัญมากต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เป้าหมายที่สำคัญคือควรให้ประชาชนเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้ในราคาที่เป็นธรรม (Reasonable Access at Reasonable Price) ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาและเปิดเสรีบริการพื้นฐานเหล่านี้ คือควรมีการเปิดให้ผู้ประกอบการไทยและต่างชาติที่พร้อมเข้ามาแข่งขันกันได้อย่างเสรี ดังนั้น ควรรอเจรจาในกรอบ General Agreement on Trade in Services (GATS) ต่อไป

2) การบริการสังคม/สาธารณะ (Social/Public Services) เช่น บริการด้านการศึกษา บริการสาธารณสุข และบริการด้านสิ่งแวดล้อม

ท่่าที่ การเปิดเสรีควรตั้งอยู่บนหลักว่า ประชาชนต้องเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึงก่อน และควรมีการพัฒนาบุคลากรควบคู่ไปอย่างยั่งยืน รวมทั้งต้องมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อรักษาคุณภาพในการให้บริการ นอกจากนี้ ควรมีการส่งเสริมให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศในการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา (R&D) และองค์ความรู้ต่างๆ ในบริการเหล่านี้ เพื่อให้มีการพัฒนาการให้บริการประชาชนต่อไป สำหรับแนวทางในการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีนั้น น่าจะสามารถนำประเด็นเรื่องการประกันสุขภาพของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ให้ขยายถึงการเดินทางมารับบริการจากผู้ประกอบการไทยในสาขาศัลยกรรมตกแต่ง ความงาม ทำฟัน หรือการตรวจสุขภาพประจำปี มาเป็นประเด็นในการหารือเพิ่มเติมได้

3) การบริการสนับสนุน (Supporting Services) เช่น การจัดจำหน่าย ก่อสร้าง วิศวกรรม บัญชี หมายความ โฆษณา ฯลฯ

ท่่าที่ ควรสนับสนุนให้มีการเปิดเสรีเพื่อกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพของผู้ประกอบการ และแนวทางในการเจรจาเพิ่มเติมตามพันธกรณีสำหรับบริการกลุ่มนี้ คือควรสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยี และสนับสนุนให้มีการบริการข้ามพรมแดน โดยควรมีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด

4) การบริการที่สร้างรายได้ (Value Added Services) ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว สปา ไสตทัศน์ ออกแบบ และ ภัตตาคารรวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน เช่น พ่อครัวแม่ครัว ช่างซ่อมรถยนต์ พนักงานนวดสปา

ท่่าที่ ควรมีการพิจารณานำปัญหาอุปสรรคที่ผู้ประกอบการ แรงงานและบุคลากรภาคบริการพบ โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านภาษา หรือมาตรฐานด้านวิชาชีพ และหารือถึงแนวทางแก้ปัญหา อย่างเร่งด่วนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มอุตสาหกรรมบริการเหล่านี้ทำรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น

ส่วนที่ 3 : คาดการณ์ผลที่อาจเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะท่าทีการเจรจา

4. ผลจากการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองดุลยภาพทั่วไปเพื่อคาดการณ์ทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติม

4.1 ผลกระทบจากการประมวลผลแบบจำลอง GTAP² : พบว่าการเปิดเสรีทางการค้า โดยเฉพาะการลดข้อกีดกันการค้าบริการระหว่างประเทศไทย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ จะส่งผลกระทบต่อประเทศไทย โดยพบว่าผลกระทบทางบวกต่อตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ เกิดการเปลี่ยนแปลงในอัตราก้าวหน้าเมื่อมีการเปิดเสรีมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นระดับสวัสดิการสังคมหรือมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

ตารางที่ 3: ผลต่อระดับสวัสดิการสังคม (%)

Percentage Change in Per Capita Utility Level

Unit: Percent

Country	Scenario A	Scenario B	Scenario C	Scenario D
Thailand	0.1931	0.3239	0.2193	0.2454
Australia	0.0255	0.0381	0.0280	0.0305
New Zealand	0.0263	0.0403	0.0291	0.0319

ที่มา: บริษัท ไบรอัน เคฟ (ประเทศไทย) จำกัด

² การประมวลผลแบบจำลอง (Simulation) ที่ปรึกษาใช้ข้อมูลจากแบบจำลอง GTAP 7 และใช้แบบจำลอง runGTAP 5 เป็นหลัก แล้วทำการประมวลผลออกเป็น 4 สถานการณ์ดังนี้

- สถานการณ์ที่ 1 (Scenario A): ระดับการเปิดตลาดสินค้าเสรีเท่ากับร้อยละ 100 แต่ไม่มีการลดอุปสรรคทางการค้าบริการใดๆ ทั้งสิ้น Scenario A นี้จะใช้เป็นกลุ่มการทดลองควบคุม เพื่อพิจารณาให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ ในกรณีที่ประเทศไทย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ไม่ได้มีการเปิดเสรีการค้าบริการ แต่เปิดเสรีเฉพาะการค้าสินค้า
- สถานการณ์ที่ 2 (Scenario B): เปิดเสรีการค้าอย่างเต็มที่ทั้งในการค้าสินค้าและการค้าบริการ นั่นคือระดับการเปิดตลาดสินค้าน้อยละ 100 และลดอุปสรรคทางการค้าบริการร้อยละ 100
- สถานการณ์ที่ 3 (Scenario C): ระดับการเปิดตลาดสินค้าน้อยละ 100 และลดอุปสรรคทางการค้าบริการร้อยละ 20
- สถานการณ์ที่ 4 (Scenario D): ระดับการเปิดตลาดสินค้าน้อยละ 100 และลดอุปสรรคทางการค้าบริการร้อยละ 40

ตารางที่ 4 : การเปลี่ยนแปลงใน GDP (%)

Percentage Change in GDP

Unit: Percent

Country	Scenario A	Scenario B	Scenario C	Scenario D
Thailand	0.3468	0.4894	0.3753	0.4038
Australia	0.1179	0.1389	0.1221	0.1263
New Zealand	0.0948	0.1163	0.0991	0.1034

ที่มา: บริษัท ไบรอัน เกลฟ (ประเทศไทย) จำกัด

4.2 การวิเคราะห์ผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย : แม้คนไทยจะได้ประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้า เช่น ผู้บริโภคสามารถบริโภคสินค้าและบริการในราคาที่ต่ำลง ผู้ประกอบการไทยสามารถส่งออกได้มากขึ้น แต่การเปิดเสรีทางการค้าก็ยังส่งผลกระทบต่อด้านลบ เช่น การผูกขาดหรือการเข้ามาแย่งทรัพยากรของไทย ซึ่งสามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายได้ ดังนี้

- 1) ปัญหาการผูกขาด : รัฐอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มผู้แข่งขันในตลาด หรือสร้างศักยภาพในการแข่งขันแก่ผู้ประกอบการไทย เพื่อไม่เกิดการผูกขาดจากผู้ประกอบการต่างประเทศ
- 2) ปัญหาในส่วนที่ผู้บริโภคต่างชาติเข้ามาแย่งทรัพยากรไทยของผู้บริโภคไทย เช่น การบริการขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ บริการประปา บริการสื่อสาร บริการด้านพลังงาน บริการด้านสาธารณสุข บริการด้านการศึกษา : รัฐจำเป็นต้องยึดหลักในเรื่องของกระบวนการทางกฎหมายที่เป็นธรรมต่อสังคม โดยเฉพาะในเรื่องของชีวิตและสุขภาพของคนไทย รัฐควรปกป้องสิทธิของคนไทยให้เข้าถึงการบริการเหล่านี้
- 3) ภาครัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะโดยใช้สื่อมวลชนทุกสาย เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อสาธารณชน

4.3 การคาดการณ์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติม : การคาดการณ์ผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติมจะเป็นด้านบวกมากกว่าด้านลบ โดยในด้านบวกจะเกิดจากด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมรวมถึงด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดมากยิ่งขึ้น ซึ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากการปรับตัวของผู้ประกอบการไทย เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการที่ผู้ประกอบการไทยได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมจากผู้ลงทุนชาวออสเตรเลียและนิวซีแลนด์

อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อควรคำนึงถึงผลกระทบในทางลบด้านการเปลี่ยนแปลงภาวะเบี่ยง และจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเกษตร ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะว่า ต้องมีการกำกับดูแลเพิ่มเติม รวมถึงมีมาตรการจูงใจทางภาษีแก่ผู้ประกอบการเพื่อสนับสนุนการลงทุนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

4.4 การคาดการณ์ผลกระทบทางสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติม :

การคาดการณ์ผลกระทบทางสังคมที่จะเกิดขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติมจะเป็นด้านบวกมากกว่าด้านลบ เช่นเดียวกัน โดยในด้านบวกจะเกิดจากด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมขององค์กรและชุมชนด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจ อาชีพ และการผลิต

ส่วนในด้านลบ ก็เกิดจากการขยายตัวของธุรกิจบริการที่อาจส่งผลกระทบต่อโครงสร้างประชากร ความผสมกลมกลืนในชุมชนและการตั้งถิ่นฐาน และในเรื่องชีวภาพเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และบริการสาธารณสุขปโภคและสุขภาพบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากอุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่มีที่ตั้งและใช้แรงงานในท้องถิ่นและร่วมใช้สาธารณสุขปโภคและบริการต่างๆ กับชุมชนด้วย

5. ประโยชน์ที่จะได้รับจากการเจรจาเพิ่มเติม

ไทยจะได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้นจากการเจรจาเพิ่มเติมในสาขาการค้าบริการ การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการแข่งขัน ดังนี้

5.1 การค้าบริการ : จะได้ประโยชน์จากการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจากบริษัทต่างชาติมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ผลิตในประเทศได้ใช้บริการที่มีประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกันการเปิดเสรีจะก่อให้เกิดความโปร่งใสซึ่งจะสร้างความมั่นใจต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม หากสาขาบริการที่มีการเปิดเสรีมีผู้ประกอบการรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย อาจจะต้องมีการกำกับดูแลให้มีการแข่งขันและมีการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดผลบวกต่อเศรษฐกิจโดยรวม

5.2 การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ : ประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเปิดตลาดการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ คือ การส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น รวมถึงการปฏิรูปกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภายในประเทศให้มีประสิทธิภาพ

5.3 นโยบายการแข่งขันทางการค้า : ส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการแข่งขัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค รวมทั้งจะส่งผลให้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจของไทยเป็นที่ยอมรับของนักธุรกิจต่างชาติมากขึ้น

6. บทสรุปข้อเสนอทำที่ในการเจรจาทบทวนตามพันธกรณีและมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ

ไทยมีพันธกรณีที่จะต้องดำเนินการเจรจาทบทวนความตกลง TAFTA และ TNZCEP ภายใน 3 ปีหลังจากแต่ละความตกลงมีผลบังคับใช้ ซึ่งประเด็นที่จะต้องหยิบยกขึ้นมาเจรจาในทั้ง 2 ความตกลงประกอบด้วยประเด็นหลัก ๆ คือ

- การเปิดตลาดการค้าบริการ
- การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ
- นโยบายการแข่งขันทางการค้า (ภายใต้กรอบ TAFTA) ซึ่งแต่ละประเด็น ไทยควรมีท่าที ดังนี้

6.1 การเปิดตลาดการค้าบริการ

▪ การเปิดตลาดใน Mode 1 และ 2 : ไม่จำเป็นต้องให้น้ำหนักในการเจรจา เนื่องจากไม่ปรากฏอุปสรรคหรือข้อจำกัดมีค่อนข้างน้อย

▪ การเปิดตลาดใน Mode 3 : การกำหนดท่าทีการเจรจาการเปิดตลาด ไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าคู่เจรจาเป็นประเทศใด หากแต่สิ่งที่จะต้องพิจารณาเป็นสำคัญ คือ กฎระเบียบ และสภาพแวดล้อมของการประกอบธุรกิจบริการในประเทศ ว่ามีกฎระเบียบในการกำกับดูแลที่สามารถรองรับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นได้หรือไม่ โดยไทยสามารถที่จะปรับปรุงระดับการผูกพันการเปิดตลาดเพิ่มเติมได้ โดยอย่างน้อยควรจะเสนอผูกพันการเปิดตลาดในระดับที่ไทยได้ผูกพันเปิดตลาดไว้แล้วภายใต้ความตกลงเพื่อจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) ทั้งนี้ ในการกำหนดท่าทีการเจรจา ไทยควรจัดกลุ่มธุรกิจบริการตามแนวทางการเจรจาเปิดเสรีที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1) การบริการขั้นพื้นฐาน (Infrastructure Services) ควรพิจารณาเปิดเสรีเมื่อมีกฎหมายและกฎระเบียบในการกำกับดูแลอย่างเป็นธรรม โดยสาขาบริการในกลุ่มนี้ ประกอบด้วย บริการทางการเงิน บริการโทรคมนาคม บริการด้านการขนส่ง และบริการด้านโลจิสติกส์

2) การบริการสังคม/สาธารณะ (Social Services) ควรสนับสนุนการเปิดเสรีเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการ ที่จะนำไปสู่การแข่งขันทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ ทำให้การเข้าถึงบริการของประชาชนสามารถเกิดขึ้นได้ในวงกว้าง

ในการเจรจาเพิ่มเติม ไทยสามารถเสนอผูกพันการเปิดตลาดบริการในกลุ่มนี้เพิ่มเติมได้ โดยสามารถเสนอผูกพันการเปิดตลาดได้ถึงระดับเดียวกับที่ไทยได้ผูกพันเปิดตลาดบริการภายใต้ AFAS ซึ่งเป็นการผูกพันที่มากกว่าระดับการผูกพันภายใต้ AANZFTA โดยสามารถขยายการเสนอผูกพันเปิดตลาดให้ครอบคลุมบริการด้านการศึกษา ก่อนวัยเรียน และการศึกษาระดับปริญญาตรี รวมถึงบริการด้านสุขภาพ (ซึ่งอาจจะต้องผลักดันให้ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ยอมผูกพันเปิดตลาดในสาขานี้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน)

3) การบริการสนับสนุน (Supporting Services) ควรเปิดเสรีเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกของธุรกิจเอกชนในการเลือกใช้บริการ แต่ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงผู้ให้บริการรายเล็กภายในประเทศด้วย โดยบริการในกลุ่มนี้ ครอบคลุมบริการธุรกิจ คอมพิวเตอร์ บัญชี กฎหมาย โฆษณา ซ่อมบำรุง การจัดจำหน่าย และบริการก่อสร้างการผูกพันการเปิดตลาดของไทยที่ผ่านมาทั้งใน TAFTA และใน AANZFTA ค่อนข้างครอบคลุมบริการในกลุ่มนี้อยู่แล้ว ทั้งนี้ สิ่งที่ต้องคำนึงในการเปิดตลาดสำหรับบริการกลุ่มนี้ คือ การพิจารณาเปิดตลาดให้ครบทุกกิจกรรมตลอดห่วงโซ่การบริการ เช่น ในการเปิดตลาดบริการด้านก่อสร้างก็ควรเปิดตลาดให้ครบทุกกิจกรรมตั้งแต่ Pre-installation ถึง Building Completion เป็นต้น

4) การบริการที่สร้างรายได้ (Value-added Services) ควรเปิดเสรีให้กว้างขึ้น เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันกันอย่างกว้างขวาง และมีการพัฒนารูปแบบการให้บริการใหม่ๆ เพื่อนำเสนอต่อผู้บริโภค โดยการบริการในกลุ่มนี้จะครอบคลุมการบริการที่ให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภค เช่น บริการด้านการท่องเที่ยว โสตทัศน บริการเกี่ยวข้องกับความงาม การออกแบบ การนันทนาการ เป็นต้น

▪ การเปิดตลาดใน Mode 4: ควรจะให้ความสำคัญกับการผลักดันให้ทั้งสองประเทศผูกพันการเปิดตลาด การเคลื่อนย้ายบุคลากรเป็นหลัก ครอบคลุมสาขาที่บุคลากรไทยมีศักยภาพในการให้บริการและอาจไม่จำเป็นต้องใช้ความสามารถทางภาษาอังกฤษที่สูงนัก เช่น พ่อครัว แม่ครัว บุคลากรด้านการนวด บุคลากรด้านซ่อมบำรุงยานยนต์ บุคลากรด้านบริการสุขภาพ (เช่น พยาบาล) นักออกแบบ เป็นต้น โดยมีแนวทางในการเจรจาที่สำคัญ คือ

1) ผลักดันให้มีการผูกพันการเปิดตลาดการเคลื่อนย้ายบุคลากรโดยการระบุเป็นรายสาขา และระบุคุณสมบัติของบุคลากร รวมถึงอาจระบุโควตาในแต่ละสาขาให้ชัดเจน โดยใช้แนวทางการผูกพันการเปิดตลาดให้กับการจ้างงานชั่วคราวภายใต้ FTA ระหว่างนิวซีแลนด์และจีนเป็นตัวอย่าง

2) เสนอให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคลากรขึ้น เพื่อทำหน้าที่เสนอแนะพิจารณา และส่งเสริมความร่วมมือด้านการเคลื่อนย้ายบุคลากรระหว่างกันที่ครอบคลุมถึงการกำหนดคุณสมบัติ และการยอมรับมาตรฐานบุคลากรในสาขาต่างๆ รวมถึงพิจารณาแก้ปัญหาด้านการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่อาจเกิดขึ้น

6.2 การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

ไทยควรกำหนดท่าทีการเจรจาให้สอดคล้องกับบทบัญญัติใน Government Procurement Agreement ใน WTO เป็นหลัก และควรครอบคลุมเฉพาะหลักการกว้างๆ ที่ไม่กำหนดรายละเอียดในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การไม่เลือกปฏิบัติ การกำหนดเรื่องถิ่นกำเนิดสินค้า และการเปิดตลาดโดยระบุหน่วยงานที่จะเปิดตลาดแบบ Positive List ทั้งนี้ สาขาที่ไทยควรเรียกร้องให้มีการเปิดตลาดควรครอบคลุมสาขาที่ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ มีการจัดซื้อจัดจ้างในปริมาณมาก เช่น สาขาก่อสร้าง (สำหรับออสเตรเลีย) บริการจัดเลี้ยง (อาหารและผลไม้) อุปกรณ์ชิ้นส่วนรถยนต์ เฟอ์นิเจอร์ ซีเมนต์ และแก้ว

6.3 นโยบายการแข่งขันทางการค้า (ภายใต้กรอบ TAFTA)

ไทยควรที่จะกำหนดท่าทีการเจรจาไปในแนวทางที่ตอบรับข้อเสนอของออสเตรเลียในการมีบทบัญญัติด้านนโยบายการแข่งขันที่เข้มงวดกว่าแค่การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ไทยต้องให้ความสำคัญกับการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้ามากขึ้น อันจะเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจให้ได้รับการยอมรับจากนักธุรกิจและนักลงทุนต่างชาติมากขึ้น ทั้งนี้ ไทยยังควรยืนยันให้มีบทบัญญัติที่ระบุว่าภาคีไม่สามารถหยิบยกการกระทำที่ผิดพันกรณีด้านนโยบายการแข่งขันขึ้นมาฟ้องร้องกันได้ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการตอบโต้ทางการค้าอันเนื่องมาจากการผิดพันกรณีด้านนโยบายการแข่งขัน โดยเฉพาะในกรณีของไทย ที่ประสบความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายด้านการแข่งขันค่อนข้างน้อย นอกจากนี้ไทยควรที่จะจัดให้มีคณะทำงานร่วมกันเพื่อพิจารณาออกแบบโครงการความร่วมมือให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงควรมีการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อใช้ในโครงการความร่วมมือเหล่านี้อย่างเพียงพอด้วย ซึ่งจะถือเป็นการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ที่จะถือเป็นเรื่องสำคัญต่อการสร้างสภาพแวดล้อมด้านการแข่งขันที่เป็นธรรมต่อไป

ส่วนที่ 4 : ข้อเสนอแนะมาตรการเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการเจรจาเพิ่มเติม

ในการเจรจาเพิ่มเติมโดยเฉพาะการเปิดเสรีการค้าบริการกับออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ คาดว่าผู้ที่ได้รับประโยชน์ ได้แก่ ผู้บริโภคและกลุ่มธุรกิจของไทยที่มีความสามารถทางการแข่งขันสูง เช่น ธุรกิจท่องเที่ยว สปา ไสตท์สแนร์และออกแบบ รวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน เช่น พ่อครัว แม่ครัว ช่างซ่อมรถยนต์ พนักงานนวดสปา สำหรับผู้ประกอบการที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบในทางลบ ได้แก่ ผู้ประกอบการ SMEs โดยเฉพาะในภาคบริการขนส่งและโลจิสติกส์ นอกจากนี้ เนื่องจากธุรกิจบริการเป็นธุรกิจที่มีลักษณะพิเศษและต้องการการกำกับดูแลเป็นพิเศษ โดยเฉพาะในกรณีที่มีสถานะตลาดล้มเหลว (Market Failure) ดังนั้น หากมีการเจรจาเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ประโยชน์อย่างสูงสุด ภาครัฐควรเตรียมมาตรการรองรับ ดังนี้

1. มาตรการเชิงรุก : ภาครัฐควรมีมาตรการในเชิงรุกโดยเฉพาะกับกลุ่มบริการที่สร้างรายได้ (Value-added Services) ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว สปา ไสตท์สแนร์และออกแบบ และภัตตาคาร รวมถึงการเคลื่อนย้ายแรงงาน เช่น พ่อครัว แม่ครัว ช่างซ่อมรถยนต์ พนักงานนวดสปา โดยภาครัฐควรดำเนินการ ดังนี้

1.1 สนับสนุนให้ผู้ประกอบการและบุคลากรมีมาตรฐานที่เป็นเลิศ และมีการพัฒนาผู้ประกอบการ SMEs ให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การจัดมหกรรมและการออกร้านในแต่ละภาคบริการ โดยรัฐอาจจะสนับสนุนงบการตลาด นอกจากนี้ รัฐอาจจะตั้งหน่วยงานจัดอันดับของมาตรฐานในแต่ละภาคบริการ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน

1.2 เพิ่มขอบเขตการอนุมัติโครงการช่วยเหลือ (กองทุน FTA) ของกระทรวงพาณิชย์ ให้ครอบคลุมการช่วยเหลือในเชิงรุก โดยเฉพาะกับกลุ่มบริการ โดยอาจจะเริ่มจากการพิจารณานำปัญหาอุปสรรคที่ผู้ประกอบการหรือบุคลากรภาคบริการพบโดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวข้องกับข้อกำหนดด้านภาษา หรือมาตรฐานด้านวิชาชีพ นำมาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา เช่น การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาภาษาอังกฤษแก่พ่อครัวแม่ครัวไทย เป็นต้น

1.3 สนับสนุนให้มีการศึกษาและทำตลาดในต่างประเทศ โดยอาจจะตั้งกองทุนเพื่อทำการวิจัยตลาดหรือศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคในต่างประเทศเกี่ยวกับธุรกิจบริการของไทย เช่น การท่องเที่ยว การนวดสปา อาหารไทย เป็นต้น

2. นโยบายรองรับสำหรับ SMEs : เนื่องจาก SMEs ต่างๆ ยังไม่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบที่มากพอที่จะแข่งขันกับผู้ประกอบการรายใหญ่ๆ ได้ ดังนั้น การเปิดเสรีทางการค้าอาจส่งผลให้ SMEs ต้องออกจากตลาดไป ปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้จัดเวทีสัมมนาและกิจกรรมให้ความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของ SMEs นอกจากนี้ สสว. ยังอยู่ระหว่างการจัดทำ 4 ยุทธศาสตร์ส่งเสริม SMEs ในปี 2553-2554 ด้วย อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรมีการสนับสนุนเพิ่มเติมดังนี้

2.1 สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรบุคคล โดยรัฐอาจให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการอบรมต่างๆ อีกทั้งควรจัดตั้งหน่วยงานสื่อกลางที่ประสานข้อมูลระหว่างผู้ประกอบการและศูนย์จัดอบรมต่างๆ

2.2 รัฐควรส่งเสริมความรู้ด้านการบริหารธุรกิจ คำแนะนำในการเป็นเจ้าของธุรกิจเพื่อเตรียมพร้อมสำหรับผู้ที่ต้องการเริ่มต้น ความรู้ด้านการส่งออกและการสร้างมาตรฐาน (Branding) สำหรับผู้ประกอบการส่งออก นอกจากนี้ รัฐควรส่งเสริมความรู้ด้านภาษาต่างชาติโดยเฉพาะภาษาอังกฤษและภาษาจีน หากผู้ประกอบการไทยมีความสามารถด้านภาษาก็อาจมีข้อได้เปรียบเหนือผู้ประกอบการชาติอื่นๆ ได้

2.3 ผู้ประกอบการควรมีความรู้ในการคาดการณ์เศรษฐกิจได้ ปัจจุบันประเทศต่างๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น ดังนั้น ปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งจากเศรษฐกิจโลกและการดำเนินนโยบายการเงินและการคลังของประเทศต่างๆ ล้วนมีผลกระทบต่อ SMEs ดังนั้น การติดตามข่าวสารด้านเศรษฐกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจได้อย่างทันท่วงที

2.4 รัฐควรเสริมสร้างค่านิยมให้คนไทยมีความคิดที่แตกต่าง ไม่ลอกเลียนแบบ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยป้องกันการเข้ามาแย่งตลาดของผู้ประกอบการต่างชาติได้ นอกจากนี้ รัฐอาจจัดลำดับมาตรฐานของการให้บริการของผู้ประกอบการ เพราะนอกจากจะทำให้ผู้ประกอบการตระหนักถึงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการของตนแล้ว ยังสามารถสร้างอุปสรรคต่อการเข้าตลาดของผู้ประกอบการต่างชาติได้อีกด้วย

2.5 การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการลงทุนและการดำเนินกิจการเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะความมีเสถียรภาพทางการเมือง เพราะนอกจากจะทำให้ภาครัฐสามารถดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจได้อย่างเต็มที่แล้ว กิจกรรมทางเศรษฐกิจจะสามารถดำเนินไปได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการไทยมีความมั่นคงในการประกอบกิจการต่อไป

3. การออกกฎระเบียบและกฎหมายที่ดีเพื่อการรองรับการเปิดเสรี : การปล่อยให้กลไกตลาดทำงานโดยปราศจากการแทรกแซงเป็นสิ่งที่ดี อย่างไรก็ตาม ในบางตลาดสินค้าและบริการ ระบบกลไกราคาอาจเกิดความล้มเหลวเนื่องจากปัญหาการผูกขาด (Monopoly/Oligopoly) และปัญหาความไม่เท่ากันของข้อมูล (Asymmetric Information) แม้จะไม่ได้มีการเปิดเสรีทางการค้า ดังนั้น เมื่อมีการเปิดเสรีการค้า ปัญหาเหล่านี้อาจจะเพิ่มระดับความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงควรมีมาตรการเตรียมความพร้อม ดังนี้

3.1 ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันและการลงทุนให้เหมาะสมกับการประกอบธุรกิจภาคบริการ โดยเฉพาะในภาคบริการที่มักถูกผูกขาด เช่น การขนส่ง โทรคมนาคม โดยการสร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเข้าตลาดของผู้ประกอบการ เช่น การมีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี การให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ประกอบการให้เข้ามาทำธุรกิจมากยิ่งขึ้น

3.2 ส่งเสริมกฎระเบียบที่สนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลอย่างโปร่งใส (Transparency) ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อป้องกันการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ไม่เท่ากันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยเฉพาะในภาคการเงิน การประกันภัย การบริการเฉพาะทาง (Professional Services) ซึ่งจะเพิ่มความมั่นใจแก่ผู้บริโภค

3.3 สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการนำกฎระเบียบภายใต้ พรบ.การแข่งขันมาประยุกต์ใช้กับการแข่งขัน

44/100 ถนนนนทบุรี 1 ต.บางกระสอ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11100

โทรศัพท์ 0-2507-7444 โทรสาร 0-2547-5831

Call Center : 0-2547-7555 www.dtn.go.th www.thaifta.com